

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
2018 - 2019 AKADEMİK YILI TİCARET HUKUKU DERSİ BÜTÜNLEME SINAVI CEVAP ANAHTARI
27.08.2019 – 10:00
(ÇİFT NUMARALI ÖĞRENCİLER)

OLAY I (20 PUAN)

17.03.2015 tarihinde ticaret siciline tescil ve ilan edilmesine karşın faaliyete başlamayan “ABC Gözlük Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi” [=Şirket], 21.07.2015 tarihinde açıp işletmeye başladığı fabrikaya (M)’yi ticari temsilci olarak atamış ve (M)’ye tanınan temsil yetkisi ticaret siciline tescil de ettirilmiştir. Bir süre sonra nakde ihtiyaç duyan Şirket, (B) Bankası’ndan kredi kullanmıştır. (Z), bu kredi sözleşmesi akdedilirken sözleşmeyi “kefil” sıfatıyla imzalamıştır.

Gözlük ticareti ile uğraşan gerçek kişi (Ü), 05.12.2016 tarihinde “ABC Gözlük Dünyası - Nişantaşı” ibaresini ticaret siciline tescil ettirmiş ve bu isimde bir mağaza açıp işletmeye başlamıştır. Durumu öğrenen (M), (Ü) aleyhine bir dava açarak Şirketin ticaret unvanına tecavüz edildiğinin tespitini talep etmiştir. Bu davada (Ü): (i) (M)’nin Şirketi temsilen böyle bir dava açamayacağını ve (ii) “ABC Gözlük Dünyası - Nişantaşı” ibaresi bir ticaret unvanı olmadığından ve zaten bu ibare sicilde tescilli olduğundan Şirketin ticaret unvanına tecavüzden de bahsedilemeyeceğini savunarak davanın reddini dilemiştir.

Kredi borcu vadesinde ödenmediği için (B) Bankası Şirkete bir ihtarname göndererek borcun ifasını istemiştir. İhtarnamenin üzerinden altı ay geçmesine rağmen ödeme yapılmaması üzerine (B) Bankası, alacağının ve işlemler temerrüt faizinin tahsili amacıyla, Şirket ve (Z) aleyhine icra takibi başlatmıştır. (Z) bu takibe: (i) sözleşmeyi sadece “kefil” sıfatıyla imzaladığı için öncelikle Şirket takip edilmeden kendisine başvurulamayacağı (ii) ayrıca kendisinden olaydaki şekilde temerrüt faizi de talep edilemeyeceği gerekçeleriyle itiraz etmiştir.

SORULAR

1. Şirket tacir sıfatını hangi tarihte kazanmıştır? Açıklayınız.

Tüzel kişi tacir olan ticaret şirketleri (TK 16) ticaret siciline tescil edilmeleri ile birlikte hem tüzel kişilik hem de tacir sıfatı kazanırlar. Ticaret şirketlerinin tacir sıfatını kazanmaları için ayrıca bir ticari işletme işletmeleri şartı aranmaz. Bu nedenle somut olayda Şirket de ticaret siciline tescil edildiği 17.03.2015 tarihinde tacir sıfatını kazanmıştır.

2. a) (Ü) tarafından kullanılan “ABC Gözlük Dünyası - Nişantaşı” ibaresini, olaydaki bilgileri dikkate alarak, hukuken nitelendiriniz.

İşletme adı, işletme sahibi ile ilgili olmaksızın doğrudan doğruya işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek için kullanılan addır (TK 53). Somut olaydaki “ABC Gözlük Dünyası - Nişantaşı” ibaresi de taciri değil ticari işletmeyi nitelendirmektedir. Nitekim ibare, mağaza ismi olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla bu ibare bir işletme adıdır.

b) (Ü)’nün kendisine karşı açılan davada yaptığı savunmaları ayrı ayrı değerlendiriniz.

(i) savunması yerinde değildir. Zira ticari temsilci, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı, işletme sahibi adına kambiyo taahhüdünde bulunmaya ve onun adına işletmenin amacına giren her türlü işlemleri yapmaya yetkili sayılır. Ancak ticari temsilci, açıkça yetkili kılınmadıkça, taşınmazları devredemez veya bir hak ile sınırlandıramaz (BK 548). Bu bakımdan ticari temsilcinin tacirin ticaret unvanını üçüncü kişilerin tecavüzlerine karşı korumak için gereken iş ve işlemleri yapabileceğinde, bu arada söz konusu tecavüzlere karşı taciri temsilen -yani davacı taraf tacirin kendisi olmak üzere- dava açabileceğinde ve bu davayı takip edebileceğinde (karş. BK 551/2) tereddüt yoktur. Dolayısıyla (i) numaralı savunma isabetsizdir.

(ii) savunması da isabetli değildir. Çünkü tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanma hakkı sadece sahibine ait olup (TK 50), böyle bir unvanın ticari dürüstlüğe aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılması hâlinde bunun korunmasına ilişkin özel hükümlere başvurulabilir. Bu açıdan tecavüz teşkil eden

ibarenin tescil edilmiş olup olmamasının da önemi yoktur. Dolayısıyla tescil edilmiş işletme adının değiştirilmesi, silinmesi talep edilebilir (TK 52). Somut olay bakımından Şirketin ticaret unvanının esas unsuru olan “ABC” ibaresinin, iştigal konusu aynı olan bir işletmenin adı olarak kullanılması, Şirketin ticaret unvanına tecavüz oluşturmaktadır.

3. (Z)’nin icra takibine yaptığı itirazların yerindelğini ayrı ayrı değerlendiriniz.

(i) itirazı yerinde değildir. Zira iki veya daha fazla kişi, içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari niteliği haiz bir iş dolayısıyla, diğer bir kimseye karşı birlikte borç altına girerse, kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmemişse müteselsilen sorumlu olurlar (TK 7/1). Bu hüküm, ticari borçlara kefalet hâlinde, hem asıl borçlu ile kefil, hem de kefiller arasındaki ilişkilerde de uygulanır (TK 7/2). Somut olayda Banka ile Şirket arasında akdedilen kredi sözleşmesi ticari bir iştir. Bu nedenle ticari bir borca kefil olan (Z), bu borcun ödenmesinden asıl borçlu ile birlikte müteselsilen sorumludur. Yani “müteselsil kefil”dir. Dolayısıyla Şirket takip edilmeden de (Z)’ye başvurulabilir.

(ii) itirazı isabetlidir. Zira TK 7/1-c.2’ye göre, kefile veya kefillere taahhüt veya ödemenin yapılmadığı veya yerine getirilmediği ihbar edilmeden temerrüt faizi yürütülemez. Olayda da kefil (Z)’ye temerrüt durumu ihbar edilmediği için kendisinden temerrüt faizi talep edilemez.

OLAY II (20 PUAN)

<u>Ödeme Günü</u>	<u>Türk Lirası</u>	<u>Kuruş</u>	<u>No</u>
.....	#950.000#
İşbu bono mukabilinde, 17.05.2018 tarihinde, (L)'ye, yukarıda yazılı yalnız #750.000# Türk Lirası ödeyeceğim.			
Düzenleyen: (D) (imza)		Düzenlenme Tarihi: 15.02.2018	
Bursa	500.000-TL'ye kadar avalimdir. (imza) (A)		

Mali bakımdan çok zor durumda olan (L), teknesini aceleyle (D)'ye satmıştır. (D) satış bedelinin bir kısmını nakit ödemiş, kalan kısmın ödenmesi içinse yukarıda gösterilen senedi düzenleyip, arkadaşı (A)'nın da imzasını aldıktan sonra, (L)'ye teslim etmiştir. (L) senedi bir beyaz ciro ile (B)'ye, (B) "sorumlu değilim" kaydını eklediği bir tam ciro ile (C)'ye ve (C) de yine bir beyaz ciro ile (E)'ye devretmiş; (E) ise üzerinde hiçbir işlem yapmaksızın (H)'ye teslim etmiştir.

İşleri düzelen (L), (D)'ye bir ihtarname göndererek, mali yönden çok zor durumda olduğu için tekneyi değerinin oldukça altında bir bedel karşılığında satmak zorunda kaldığını, bu sebeple sözleşme ile bağlı olmadığını bildirmiş ve hem satış bedelinin nakit olarak aldığı kısmını hem de senedin bedelini (D)'ye ödemeye hazır olduğunu belirterek, teknenin kendisine iadesini talep etmiştir. (D), (L)'nin bu talebini reddetmiştir.

(H) senedi ödenmesi için 17.05.2018 tarihinde (D)'ye ibraz etmişse de (D): (i) senette belirli bir bedel gösterilmediği için senedin bedel unsuru açısından geçerli olmadığını; (ii) dahası, senette bir düzenlenme ve ödeme yeri gösterilmediğinden, senedin bu iki unsur yönünden de ayrıca geçersiz olduğunu ileri sürerek ödeme yapmamıştır. Bunun üzerine (H) senedi süresinde protesto ettirerek (L)'ye başvurmuşsa da (L), "(D) ile aralarındaki sözleşmeyle bağlı olmadığını, bu durumu (D)'ye bildirdiğini, dolayısıyla herhangi bir sorumluluğunun bulunmadığını" savunarak ödemedi kaçınmıştır.

SORULAR

1. (D)'nin (H)'ye karşı ileri sürmüş olduğu ödememe gerekçelerinin yerindeliğini ayrı ayrı değerlendiriniz.

(i) Bono bedeli yalnız rakamla birden çok gösterilmiş olup da bedeller arasında fark bulunursa, en az olan bedel geçerli sayılır [TK 778/2-(c), 676/2]. Somut olayda senet üzerinde rakamla iki farklı bedel gösterildiği için bunlardan küçük olanı (=750.000-TL) senet bedeli olarak kabul edilecek; bu durum senedin geçersizliğine yol açmayacaktır. Dolayısıyla bu gerekçe yerinde değildir.

(ii) Düzenlenme yeri ve ödeme yeri senette yer alması gereken unsurlardan olmakla birlikte, anılan unsurların bulunmaması hâlinde bunlara ilişkin tamamlayıcı hükümler uygulanır. Buna göre açıklık bulunmadığı takdirde senedin düzenlendiği yer, ödeme yeri sayılır (TK 777/3). Düzenlendiği yer gösterilmeyen bir bono ise, düzenleyenin adının yanında yazılı olan yerde düzenlenmiş sayılır (TK 777/4). Bu nedenle somut olayda Bursa (=düzenleyenin adının yanında yazılı olan yer) hem düzenleme yeri hem de ödeme yeri olup, (ii) numaralı ödememe gerekçesi de yerinde değildir.

2. (L)'nin (H)'ye karşı ileri sürmüş olduğu ödememe gerekçesinin yerindeliğini değerlendiriniz. (L)'nin avukatı olsaydınız ona hangi hukuki yola başvurmasını önerirdiniz?

Emre yazılı bir bonodan dolayı kendisine başvuru olan kişi, düzenleyen veya önceki hamillerden biriyle kendi arasında doğrudan doğruya var olan ilişkilere dayanan def'ileri başvuran hamile karşı ileri süremez; meğerki hamil, bonoyu iktisap ederken bile borçlunun zararına hareket etmiş olsun [TK 778/1-(a),

687/1]. Somut olayda (L) aşırı yararlanma (=gabin) iddiası ile temel ilişkinin geçersizliğini ileri sürmektedir. Temel ilişkinin geçersizliğine ilişkin bu def'i bir şahsi def'i olup, bilerek borçlunun zararına hareket istisnası dışında (H)'ye karşı ileri sürülemez. Olayda bilerek borçlunun zararına hareket durumunun da söz konusu olmaması sebebiyle bu gerekçe yerinde değildir. (L), bu hâlde borçlu olmadığı iddiası ile (D)'ye karşı bir menfi tespit davası açabilir.

3. Olayda (H), senedin ödenmesi için (A), (B), (C) ve (E)'ye başvurabilir mi? Başvurabilirse hangi bedel üzerinden? (A), (B), (C) ve (E)'nin her biri açısından ayrı ayrı açıklayınız.

(A)'ya 500.000 TL üzerinden başvurabilir. Zira (A) bononun ön yüzüne imza atarak düzenleyen lehine aval vermiş olup (TK 701/3), kısmi aval mümkün olduğundan (A) ancak aval verdiği kısım kadar sorumlu olur (TK 700/1).

(B)'ye başvuramaz. Zira ciranta, "aksi şart edilmedikçe" senedin ödenmemesinden sorumludur (TK 685). Dolayısıyla ciranta aksini şart ederek sorumluluktan kurtulabilir. Bu nedenle cirosuna sorumsuzluk kaydı ekleyen (B)'nin senedin ödenmemesi sebebiyle herhangi bir sorumluluğu yoktur.

(C)'ye 750.000 TL üzerinden başvurabilir. Zira senedi ciro eden, senette imzası bulunan diğer kişilerle birlikte hamile karşı müracaat (başvuru) borçlusu olarak müteselsil borçlu sıfatıyla sorumludur (TK 724).

(E)'ye başvuramaz. Zira (E) senedi ciro etmemiştir. Bu bakımdan senet üzerinde (E)'nin sorumluluğunu doğuracak herhangi bir imza bulunmamaktadır.

OLAY III (60 PUAN)

Halka açık olmayan (X) Traktör Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin [= (X) AŞ] beş pay sahibi bulunmaktadır. Bunlardan (A), 100 Milyon TL tutarındaki şirket esas sermayesinin %5'ini, (B) %10'unu, (C) %15'ini, (D) %30'unu ve (E) ise %40'ını temsil eden paylara sahiptir. Esas sermayenin 3/4'ü ödenmiştir. Şirketin yönetim kurulu üyeleri, (E), (D) ve (C)'dir. Her bir yönetim kurulu üyesi şirketi tek başına temsile yetkilidir. Üyelerin görev süresi 2019 yılının Mart ayında sona erecektir. (E) ve (D), bir süredir (C) ile şirketin yönetimine ilişkin fikir ayrılıkları yaşamaktadırlar.

Şirketin 09.06.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında,

1. Şirkette sahip oldukları pay oranları dikkate alınarak, (A) ve (B)'nin bakiye sermaye borçlarının en geç 10.07.2017, diğer pay sahiplerinin bakiye sermaye borçlarının ise en geç 11.09.2017 tarihinde ödenmesi için ilan yapılmasına,
2. Şirketin sahip olduğu tek traktör fabrikasının 2019 yılının başından itibaren elli yıllığına (F)'ye kiraya verilmesine,

(C)'nin olumsuz oyuna karşılık (E) ve (D)'nin olumlu oylarıyla karar verilmiştir.

Durumu öğrenen (B), yönetim kurulunun ödeme çağrısına dair 1 numaralı kararının içerik yönünden hukuka uygun olmadığını ve 2 numaralı kararın ise ancak genel kurul tarafından alınabileceğini ileri sürerek her iki kararın da geçersizliğine hükmedilmesi için dava açmıştır.

Mecbur kalmadıkça (D) ve (E) ile karşılaşmak istemediği için şirketin 21.03.2018 tarihli olağan genel kurul toplantısına katılmayan (C), bu toplantıda, gündemde buna yönelik herhangi bir madde olmamasına rağmen, diğer tüm pay sahiplerinin oybirliğiyle yönetim kurulu üyeliğinden azledilmiş ve yerine (A) seçilmiştir. Aynı genel kurul toplantısı sırasında (B) söz alıp sermaye artırımını konusunun da toplantı gündemine eklenerek görüşülmesini talep etmişse de, (B)'nin bu isteği toplantı başkanınca oylamaya dahi sunulmaksızın reddedilmiştir.

Azledildiğini hemen ertesi gün, 22.03.2018 tarihinde (B)'nin telefonla haber vermesi üzerine öğrenen (C), henüz ticaret sicili nezdinde herhangi bir işlem yapılmadan önce, şirketi temsilen, (H)'ye üç adet traktör satmış; satış bedelinin yarısını (H)'den peşin olarak alıp kendi banka hesabına yatırmış ve (H)'ye de traktörlerin bir hafta sonra teslim edileceğini söylemiştir. (H) 29.03.2018 tarihinde traktörlerin teslimi için (X) AŞ'ye başvurmuşsa da bu talep, "yetkisiz temsil sebebiyle şirketin sözleşmeyle bağlı olmadığı" ileri sürülerek reddedilmiştir.

Bu arada (X) AŞ, (E)'nin oğlu (G)'ye, kendisine bir araba alması için 1 milyon TL nakit borç vermiş, bunun üzerine şirketten 2 milyon TL alacaklı olan (K), alacağını (G)'den talep etmiştir.

SORULAR

1. (B), 09.06.2017 tarihli yönetim kurulu kararlarına karşı açtığı davada haklı mıdır? Her iki karar açısından ayrı ayrı açıklayınız.

1. Karar: Yönetim kurulu kararının batıl olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir. Yönetim kurulu kararlarının butlanına sebep olacak bazı hâller, TK 391'de sayılmıştır. Buna göre eşit işlem ilkesine aykırı yönetim kurulu kararları batıldır [TK 391/1-(a)]. Pay sahipleri, eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulur (TK 357). Somut olayda pay sahiplerine bakiye sermaye borçlarını ödemeleri için farklı süreler verilmesi eşit işlem ilkesine aykırıdır. Dolayısıyla 1 numaralı yönetim kurulu kararı TK 391/1-(a) uyarınca batıl olup, (B)'nin açtığı hükümsüzlük davası bu karar bakımından haklıdır.

2. Karar: TK 408/2-(f) uyarınca önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır. Bu sebeple, anılan konuda alınan bir yönetim kurulu kararı da diğer organların devredilemez yetkilerine girdiği için batıl olacaktır [TK 391/1-(d)]. Şirketin fiilî tasfiyesi sonucunu doğuracak nitelikteki malvarlığı satışlarının önemli miktardaki malvarlığı satışları kapsamında olduğu kuşkusuzdur. Öte yandan her ne kadar TK 408/2-(f)'de "satış"tan bahsedilmişse de şirket malvarlığının önemli miktarda satışı ile aynı sonucu doğuracak uzun süreli kira sözleşmeleri veya aynı sonucu veren diğer sözleşmeler de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Hâl böyle olunca, somut olayda (X) AŞ'nin sahip olduğu tek traktör

fabrikasının 50 yıl süreyle kiraya verilmesi kararının yönetim kurulu tarafından alınması mümkün değildir. (B) davasında haklıdır.

2. (C) hakkında alınan azil kararı, izlenen usul bakımından hukuka uygun mudur? (C)'nin azil kararına karşı iptal davası açma hakkı var mıdır?

Yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanmış olsalar dahi, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilirler (TK 364/1). Bunun yanında yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi, yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayıldığından (TK 413/3) ve finansal tabloların müzakeresi olağan genel kurul toplantılarının zorunlu gündem maddeleri (TK 409/1) arasında bulunduğundan (C)'nin azil kararı hukuka uygundur.

(C) genel kurul toplantısına kendi isteğiyle katılmamış ve herhangi bir temsilci de atamamıştır. Genel kurul kararlarına karşı toplantıya katılmayan pay sahiplerinin de iptal davası açabileceği hâller [TK 446/1-(b)] olayda mevcut bulunmadığından, (C)'nin pay sahibi sıfatıyla iptal davası açma hakkı yoktur. Yine mezkûr kararın yerine getirilmesi (C)'nin kişisel sorumluluğuna sebep olacak nitelikte olmadığından, (C)'nin yönetim kurulu üyesi sıfatıyla iptal davası açması da mümkün olmayacaktır [TK 446/1-(d)].

3. (B)'nin gündeme madde eklenmesi isteğinin reddedilmesi isabetli midir? İsbetli değilse, neden? İsbetliyse, (B) gündeme madde ekletmek için ne yapmalıydı?

Halka açık olmayan şirketlerde sermayenin en az onda birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak, gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek genel kurul toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını noter aracılığı ile isteyebilirler (TK 411). Bunun dışında, genel kurul toplantısı devam ederken gündeme madde eklenmesi ise “çağrısız genel kurul şartlarının varlığı” hâli haricinde mümkün değildir. Dolayısıyla her ne kadar (B) “azlık” olsa da, olaydaki şekilde gündeme madde ekletemez. Bu nedenle (B)'nin talebinin reddi isabetli olmuştur.

4. (X) AŞ, (C)'nin şirketi temsilen (H) ile akdettiği sözleşmeyle bağlı olmadığı yönündeki iddiasında haklı mıdır?

Temsile yetkili olanlar şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukuki işlemleri şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler (TK 371/1). Yönetim kurulu üyesinin azli ticaret sicilinde tescil ve ilan edilmedikçe iyiniyetli üçüncü kişiler bakımından sonuç doğurmayacağından ve onlara karşı ileri sürülemeyeceğinden, her ne kadar (C) hukuka uygun olarak azledilmiş olsa da bu husus tescil ve ilan edilmediğinden iyiniyetli üçüncü kişilerle yapılan işlemlerin akıbetini etkilemeyecektir (bu hususta bkz. ve karşı. TK 36/4, 373/2). Somut olayda (H) iyiniyetlidir. Bu nedenle, (X) AŞ'nin (C)'nin şirketi temsilen (H) ile akdettiği sözleşmeyle bağlı olmadığı yönündeki iddiası yerinde değildir.

5. (K)'nın (G)'ye yönelik talebini (i) miktar; (ii) muhatap açısından ayrı ayrı değerlendiriniz.

TK 395/2 hükmüne göre, yönetim kurulu üyelerinin şirkette pay sahibi olmayan alt veya üst soy hısımlarından biri yahut eşi veya üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hısımlarından biri (TK 393/1) şirkete nakit borçlanamaz; bu kişiler için şirket kefalet, garanti ve teminat veremez, sorumluluk yüklenemez, bunların borçlarını devralamaz. Aksi hâlde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklıları bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için takip edebilir (TK 395/2).

Buna göre, şirketten borç alan ve yönetim kurulu üyesi (E)'nin pay sahibi olmayan alt soy hısımlarından biri (oğlu) sıfatını haiz olan (G), şirket alacaklısı (K) tarafından, söz konusu alacak için doğrudan takip edilebilir. Ancak yönetim kurulu üyesinin pay sahibi olmayan yakınına karşı yalnızca şirkete borçlanılan tutar için takip yapılabilir. Bu nedenle (K)'nın (G)'ye yönelik talebi muhatap bakımından isabetli olsa da miktar bakımından isabetsizdir. Zira (K), (G)'yi ancak (G)'nin şirkete borçlandığı tutar olan 1 milyon TL'yle sınırlı olarak takip edebilecektir.